

**Yashoda Girls' Arts & Commerce College,
Nagpur**

Project in Environment Science

Session: 2017-2018

**Name of the Project: Project on Organic Compost and
Fertilizer**

Number of Students Enrolled: 13

Name of Co-ordinator : Dr. Lalita Punnaya

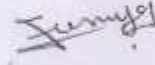

Yashoda Girls' Arts & Commerce College

Affiliated to Rashtrasant Tukadoji Maharaj Nagpur University, Nagpur
NAAC Accreditation B++ with 2.82 CGPA

Sneh Nagar, Wardha Road, Nagpur. 440015

Brief Report on Completion of Project

Academic Year- 2017-2018

Name of the Project Undertaken	Project on Organic Compost and Fertilizer	
Academic Session	2017-2018	
Organizing Department/ Committee	Department of Environment Science	
Total number of students Participated in the project	13	
Brief Report	The Project entitled Organic Compost and Fertilizer was undertaken by the Department of Environment Science during the session 2017-2018 under the guidelines of the Internal Quality Assurance Cell of the institution. Total 13 students participated in the project activity and successfully completed the project. The completion certificates have been given to the students. All the students found it very interesting to learn through the experiential learning. They enjoyed the project work.	
Criterion No. I	Metric No:-1.3.2	
Signature of Activity Co-ordinator	Signature and Stamp of IQAC Co-ordinator	Signature & Stamp of Principal
	 Yashoda Girls' Arts & Commerce College, Nagpur	 Principal Yashoda Girls Arts & Commerce College, Sneh Nagar, Nagpur-15

Yashoda Girls' Arts & Commerce College

Affiliated to Rashtrasant Tukadoji Maharaj Nagpur University, Nagpur

NAAC Accreditation B++ with 2.82 CGPA

Sneh Nagar, Wardha Road, Nagpur. 440015

Department of Environment Science

Name of Project- Project on Organic Compost and Fertilizer

Academic Session- 2017-18

List of students completing project-

Sr. NO.	Name of students	Program
1	KAJAL PRAKASH AWALE	B.A.
2	KANCHAN PRALHAD WARHOKAR	B.A.
3	KIRAN ASHOK DAHANE	B.A.
4	MEGHA BABULAL GAUTAM	B.A.
5	MOSAMI DEEPAK RAJAK	B.A.
6	NIKITA MANOHAR UIKEY	B.A.
7	PINKI BANARASI YADAV	B.A.
8	POOJA VINOD NAKTODE	B.A.
9	POONAM MUDRIKAPRASAD SHUKLA	B.A.
10	PRACHI SHIVRAM CHAWLE	B.A.
11	RANJANA RAMDEV SHAHU	B.A.
12	RESHMA JAGESHWAR THAKARE	B.A.
13	RITA HANUMANTRAO KUTHE	B.A.

Signature of Project Co-ordinator

Signature
Co-ordinator
Yashoda Girls' Arts &
Commerce College, Nagpur

Signature
Principal
Yashoda Girls Arts & Commerce
College, Sneh Nagar, Nagpur-15

Project copy

पुरुषोत्तम खापर्डे हेल्थ अँड एज्युकेशन सोसायटी द्वारा संचालित नागपुर
यशोदा गर्ल्स आर्ट्स अँड कॉमर्स कॉलेज
स्नेह नगर, नागपुर.

पर्यावरण शिक्षण

**पर्यावरण / जरबल व सेमिनार
प्रकल्प कार्यपुस्तिका**

Project on Organic Compost & Fertilizer

Class : B.A. II

Session : 2017-2018

Project Submitted by

Ku. Rita Hanumantrao Kuthe

CERTIFICATE

Yashoda Girls' Arts & Commerce College

Affiliated to Rashtrasant Tukadoji Maharaj Nagpur University, Nagpur
NAAC Accreditation B++ with 2.82 CGPA
Sneh Nagar, Wardha Road, Nagpur. 440015

Certificate

It is certified that the project work in the subject
Environment Science entitled *Project on Organic Compost
and Fertilizer* has been successfully completed by
Ku Rita Hanumantrao Kuthe
of B.A./ B.Com Semester IV.... during the Academic session
2017-18. Hence the certificate is awarded to her.

Date: 15/04/2018

Project Co-coordinator

Principal

PRINCIPAL
Yashoda Girls Arts & Commerce College
Sneh Nagar, Nagpur-15

प्रकल्प लेखन कार्य

१. प्रकल्पाची निवड किंवा विषय निवड

प्रकल्पाचे नाव :-
जैविक श्रताचा वापर

विषयांची निवड :- वारात वनस्पतींमधून कुचरा मोठ्या प्रमाणात निर्माण होतो. हा कुचरा मातीमध्ये विद्यमान असतो. तसेच वारात आविष्ट नसलेले कुचरा ही निर्माण होतो तो संग्रहित करून भंगारात विकणे. हाच पध्दती राहता. कारण आम्ही ग्रामीण भागात राहता असून आमच्याकडे कुचरा गोळा येत नाही. म्हणून कुचराचे योग्य व्यवस्थापन करून विद्यमान कुचराचे जैविक श्रत बनविण्याचा निर्णय आम्ही घेतला आहे हे श्रत तयार आल्यावर त्याचा वापर विविध वनस्पतींसाठी करण्याचा निर्णय घेतला.

२. प्रकल्पाची उद्दिष्टे

- उद्देश :- १) व्हातीस कचऱ्याचे योग्य व्यवस्थापन करणे. त्यात विद्यव्जालीस व आविद्य-व्जालीस कचरा वेगळा करणे.
- २) विद्यव्जालीस कचऱ्याचे जैविक खात बनविणे.
- ३) जैविक खात तयार व्हाव्वावर वनरूपालीस वळीसाठी व्वाचा वापर करणे.
- ४) आविद्यव्जालीस कचरा व महिला शीकाळ क्कुण पुनवापरासाठी व पुननिर्मित्तासाठी वापरवाळ्यांसा विकणे.

Project copy

३. प्रकल्पाचे महत्व

प्रकल्पाचे महत्त्व :- यशवंत व धनु कृष्याची मोठ्या
 विल्लेवाट सावण ही आमच्या
 समोवताळची समस्या आहे. त्यासाठी आम्ही
 यशवंत व धनु कृष्याचे लग्न करून ते आम्हीसमोर
 आहे.

अ) विद्यलक्षणी कृषी :-

१) रसयंत्राकडाराती कृषी :- पुढापत्ती, पाने, भाज्यांची
 देह, फळांच्या साली,
 मारुतीची हड्डि, मुंगफुलाची हड्डि, खरकटे अन्न व
 शिजले अन्न. अड्यांची हड्डि नारळांच्या बुचा, मस
 पदार्थ, दुग्धान्ये पाणी इ. प्राणी कृषी.

२) कागदाचा कृषी :- पॅकिंगची, फुडू, लिखाणा पॅकिंग
 कागद, वार, रक्षा पेपर इत्यादी.

३) परंपरावादी कृषी :-

झाडांची वाळलेली पाने, वाळलेले फुले, वाळलेले
 कांड्या, जमीनीवरले पत्तापाचोळी

४) निमलक्षणी :-

विविध फुले, हार, भाज्यांची पाने,
 इवा, नारळांच्या बुचा इत्यादी.

वरील कृषी वेगळे
 ठेवून त्याचे खत बनवता येईल असे व्यतरणी-
 पत्र केले.

४. प्रकल्पाची अभ्यासपध्दती

अभ्यास पध्दती :-

हा प्रकल्प प्रायोगिक प्रकल्प आहे. या प्रकल्पात कचऱ्याचा व्यवस्थापन कुल प्रयोग केला आहे. परीत प्रमाणे कचऱ्याचे घुरात वर्गीकरण केले. विद्यलक्षाल कचरा घरातील कोपण्यात २x२x२ फुटाचा खड्डा कुल त्यात एकला रोजचा कचरा भाज्यांचा पाखा असताना एकला व पडून माती घातली. त्यामध्ये जनवरांची विडळ कुत्रे येथील घातले रोज त्यावर बोडी घेई माती घातली. या खड्ड्यात मध्ये-मध्ये निरोपयोगी कामाचे कुळडे पडले. अभ्याची वरफले कुपकुण पडले.

असे ५ महिन्यासाठी खत करव्यासाठी वेळी त्या काळात कचरा व माती पर खाली केला व ख त्यावर पाणी शिंपवले असे ५ वेळ उ वा केले. भावी हे झाडांच्या मोठ्या पावोनी साजून माफ्हाला खत झाल्याचे आळले घहापली सारखे जेविके खत लघार झाले.

५. प्रकल्पाचे निरीक्षण

निरीक्षण - शासक वसति वनस्पतिविर
अतः मासा आठवड्यातून एकदा घेतली.

वनस्पती जैविक अतः पुमाने

१	भावा	साधारण एक किलो
२	पेठू	साधारण एक किलो
३	सिताफळ	साधारण एक किलो
४	गोड लिंबू	साधारण एक किलो
५	गुलाब	साधारण अर्धा किलो.
६	जासवंद	साधारण अर्धा किलो
७	स्वास्तिळ	साधारण अर्धा किलो

• वसति पुमाने अतः घालून दोन आठवड्यात
आम्हाला सक्षम आमि को वनस्पतीची
चांगली वाढ होत आहे.

Project copy

Handwritten text in Odia script at the top of the page, including the title 'ପ୍ରକୃତ ସମୃଦ୍ଧି' (Natural Richness).

- A vertical list of handwritten Odia words, possibly related to the composting process, such as 'ପ୍ରକୃତ' (Natural), 'ସମୃଦ୍ଧି' (Richness), and 'କମ୍ପୋଷ୍ଟ' (Compost).

Handwritten text in Odia script at the bottom of the page, likely a conclusion or summary of the project.

६. प्रकल्पाचे विश्लेषण

विश्लेषण -

क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांमधील व वनस्पतींचा
 वन कचऱ्याचे जैविक अंत तयार केले पासाठी
 आधारण ३ महिन्यांचा अवधी त्यामध्या त्यांचा
 जैविक शक्तीचा वापर करीत विविध वनस्प-
 तींसाठी केला. १३ दिवसांनी वनस्पतींसाठी ते
 असे योग्य ठरले. असे वनस्पतींच्या वाढी-
 वरून विस्तृत अशा प्रकारे विद्यार्थ्यांचे कचऱ्याची
 विच्छेदण साधली.

अविद्यार्थ्यांमधील कचऱ्याची संग्रहित करून व
 वेगवेगळी करून भुगारवाच्याला विक्री अशा-
 प्रकारे अविद्यार्थ्यांमधील कचऱ्याची विच्छेदण
 साधली.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

PRINCIPAL

Yashoda Girls Arts & Commerce College
 Sneh Nagar, Neralur-15